

ANŽELIKA SMETONIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

Žodyno „*Dictionarium trium linguarum*“ retesni vardažodiniai slavizmai ir hibridai

2020 m. „Gimtojoje kalboje“ skelbtuose straipsniuose „Unikali žodyno „*Promptuarium dictionum Polonicarum, Latinarum et Lituanicarum*“ leksika“ (nr. 9, p. 18–23) ir „Neįprastos žodžių reikšmės Konstantino Sirvydo 1620 m. žodyne“ (nr. 10, p. 8–13) buvo pateikti Konstantino Sirvydo žodyno „*Promptuarium dictionum Polonicarum, Latinarum et Lituanicarum*“ (1620) žodžiai, neįtraukti į LKŽ, nepaliudyti kituose raštuose ar šiandieninėse tarmėse. Dėmesio buvo skirta ir žodžiams, kuriems nagrinėta me žodyne suteiktos šiandieninei lietuvių kalbai neįprastos reikšmės. Šį kartą straipsnyje nagrinėjami žodyno „*Dictionarium trium linguarum*“ (1642) retesni slavizmai ir hibridai (daiktavardžiai ir būdvardžiai).

Pirmiausia vertėtų priminti kelis svarbesnius faktus apie Sirvydo žodynus. Jam priskiriami penki žodyno leidimai: apie 1620 m., 1631 m., 1642 m., 1677 m. ir 1713 m. Remiantis tradiciniu bibliografiniu požiūriu, tai yra vieno žodyno leidimai: pirmasis vadinamas defektiniu, antrasis nėra išlikęs, III–V leidimai pasiekė mūsų dienas. Vis dėlto esama ir kitokio požiūrio. 1620 m. išleistas defektinis žodynas turi kitą pavadinimą – „*Promptuarium dictionum Polonicarum, Latinarum et Lituanicarum*“, be to, manoma, kad vėlesni leidimai (II–V) buvo ne papildytas 1620 m. žodynas, o parašytas iš naujo kitas žodynas „*Dictionarium trium linguarum*“, taigi juos sieja tik tas pats autorius ir pateikiamos kalbos (Pakalka 1979: 27). Kad ir kokio požiūrio būtų laikomasi, tai nekeičia fakto, kad Sirvydas yra pirmojo spausdinto lietuvių kalbos žodyno autorius. Be to, šis žodynas (ar du žodynai) yra pasaulietinio turinio, o tuo metu visa lietuvių raštija buvo religinė. Būtent todėl Sirvydo žodyno leksika išsiskiria iš to meto konteksto. Autoriui teko nelengva užduotis rasti lietuviškų atitikmenų lenkų ir lotynų kalbų žodžiams: dažniausiai tai yra savakilmiai lietuvių kalbos žodžiai, tačiau yra daug ir slavizmų, hibridų, įvairių vedinių ir dūrinių.

Turint omeny, kad jau buvo nagrinėta reta 1620 m. leidimo „*Promptuarium dictionum Polonicarum, Latinarum et Lituanicarum*“ (toliau SP_r) leksika, iš 1642 m. leidimo (toliau SD) buvo išrinkti slavizmai ir hibridai, kurių apskritai nėra užrašyta SP_r. Tokių atskirų žodžių rasta kiek daugiau nei 300. Straipsnyje pateikiami retesni skolintos šaknies SD daiktavardžiai ir būdvardžiai. Skoliniai pagal kilmę skirstomi į skolinius tiesiogiai iš kaimynų kalbų ir iš tolimesnių per tarpines kalbas, t. y. tarpautinius žodžius. Slavizmais laikomi žodžiai, kurie per įvairius kontaktus (ekonominius, kultūrinius, politinius ir kitokius) į lietuvių kalbą atėjo iš slavų kalbų (Jakaitienė 2009: 227). SD yra nemažai daiktavardžių, tiesiogiai nusižiūrėtų iš lotynų kalbos: *karbunkulius* SD391 „brangakmenis“; *limonija* SD153 „citrina“; *moscha* SD297 „kvepalai“;

panonykas SD374 „Austrijos gyventojas, austras“ LKŽe; *terebentas* SD443 „terpentininis medis“ ir t. t.; tokie daiktavardžiai nenagrinėjami. Tarsi „tarpinė grandis tarp skolinių ir indigenių žodžių“ yra hibridai (Keinys 1984: 117). Hibridų atsiranda dėl kalkių, skolinių perdirbimo arba per žodžių darybą, vartojant jau pasiskolintas morfemas (LKE 2008: 207).

Daugiausiai SD yra tokių slavizmų, kurie nepaliudyti SPr, bet užrašyti kituose lietuvių kalbos šaltiniuose ir tebevartojami įvairiose tarmėse iki šiol: *anielas* SD2 „juodaizme, krikščionybėje, islame ir kai kuriose kitose religijose – Dievo pasiuntinys, tarpininkas tarp Dievo ir žmonių“ LKŽe; *aptieka* SD3, 111 „vaistinė“ LKŽe; *bačka* SD10 „statinė“ LKŽe; *bostras* „pavainikis“ LKŽe; *čerka* SD39 „stiklelis, taurelė; kiekis, telpantis taurelėje“ LKŽe; *jerka* SD90 „siaura nuskusto avies kailio juostelė, dedama į siūles siuvant kailinius arba batų aulus; ierka“ LKŽe; *kačgera* SD317 „žarsteklis, maišiklis“ LKŽe; *kuzavas* „į medį įkeliamas iš stuobrio išskobtas ar iš žievės padarytas avilys“ LKŽe; *mulas* SD182 „asilo ir kumelės arba asilės ir arklio hibridas, asilėnas“ LKŽe; *nabašnykas* SD201 „numirėlis“ LKŽe; *pelčius* SD374 „rėmai (lango, paveikslu ir pan.)“ LKŽe; *pozas* SD64 „išilgai rąsto daroma išdroža, kad suleidžiami rąstai glaudžiau vienas prie kito prigultų“ LKŽe; *šėpronas* „bot. krokas (*Crocus*)“ LKŽe; *ragažius* SD78 „arklo rankenos ir liemu, padaryti iš dvišako eglės ar beržo kamieno“ LKŽe ir t. t.

Vien tik SD paliudytų retesnių daiktavardžių, turinčių skolintą šaknį, yra mažiau – 30: *abydnykas* SD136 „skriaudėjas“ LKŽe; *afieravotojas* SD257 „aukotojas“; *bikerėlis* SD134 „kaušelis“; *bubelnykas* SD9 „mušantis būgną“; *ceta* SD28 „diržo papuošalas“; *citarista* SD159 „kas griežia citara“ LKŽe; *čebatorinė* SD435 „batsiuvio staliukas su prietaisais“ LKŽe; *infliančikas* SD89 „livonietis“; *levytis* SD159 „liūtukas“ LKŽe; *melnkykienė* SD177 „malūnininko žmona“ LKŽe; *mulinykas* SD182 „mulų varovas“ LKŽe; *muškatulia* SD183 „tam tikras vynas“; *pantaflinykas* SD284 „pantaflių¹, šlepečių dirbėjas“ LKŽe; *pasnykautojas* SD333 „kas laikosi pasninkų, pasninkauja“ LKŽe; *patrainykas* SD336 „trijų grašių vertės moneta“ LKŽe; *pečkelė* SD161 „niša krosnies sienoje“; *plėškelė* SD62 „nedidelis plokščias butelis“; *plėškinykas* SD147 „kas gamina plėškas“ LKŽe; *referendorius* SD375 „valdininkas, kuris tvarko, nagrinėja bylas, skundus“ LKŽe; *seležianius* SD91 „antinas“; *silezionis* SD409; *sirmėnykas* SD13 „sirmėtės² dirbėjas“ LKŽe; *tarbelė* SD445 „nedidelis krepšys“; *tribunalista* SD447 „specialaus teismo narys“; *triumfavotojas* SD447 „triumfatorius“ LKŽe; *ušėtkas* SD27 „indas vandeniui“; *ušėtkėlis* SD431; *vaivadinė* SD483 „vaivados žmona; vaivadienė“ LKŽe; *viedrelis* SD475 „mažas kibiras“; *zomatinė* SD56 „ilga mūro ar akmenų tvora“. Kai kurie iš pateiktų žodžių Sirvydo tiesiogiai perimti iš slavų kalbų, pavyzdžiui, *infliančikas* < lenk. *inflancyk*; *muškatulia* < lenk. *muszkatella*, *muszkatella*, *muszkatela*, *muszkatela* „saldus desertinis aromatinis vynas, pasižymintis

¹ *Pantaflis*, *pantaplis* 1. „šliurė, šlepetė“, 2. „prastas, nudėvėtas batas“ LKŽe.

² *Sirmėtė* „žaliaminė oda“ LKŽe.

kvapu, artimu muskato riešuto kvapai“ (SPol 5: 220); *patrainykas* < lenk. *potroiny* „trijų grašių vertės sidabrinės ar auksinės monetos pavadinimas“ (SPol 28: 425), *tribunalista* < lenk. *trybunalista*; *usėtkas* < rusėnų *ушатовъ* (SEJL 2019: 1889) ir pan.

Kita dalis šios grupės žodžių kiek kitokia. Žinoma, kad Sirvydas nevengė naudotis lietuvių kalbos darybos potencialu: jo darbuose apstu okazinių dūrinių ir hibridų. Iš anksčiau pateiktos daiktavardžių grupės kiek išsiskiria hibridai *afieravotojas*, *čebatorinė*, *levytis*, *melynikienė*, *pantaflinykas*, *pasnykautojas*, *pečkelė*, *plėškelė*, *plėškinykas*, *tarbelė*, *triumfavotojas*, *ušėtkėlis*, *vaivadinė*, *viedrelis*, *zomatinė*. Tai yra priesagų vediniai iš daugiau ar mažiau paplitusių skolinių, iš esmės potencialūs dariniai, tiesiog neužrašyti kituose raštuose ar žodynuose. Dalis jų yra mažybiniai daiktavardžiai – mažybinių priesagų vediniai: *-ytis* (*levytis* : *levas* „liūtas“ LKŽe), *-elis*, *-ė* (*pečkelė* : *pečka* „nedidelė niša krosnies sienoje“ LKŽe; *plėškelė* : *plėška* „plokščias butelis; į jį telpantis kiekis“ LKŽe; *tarbelė* : *tarba* „maišelis, krepšys“ LKŽe; *viedrelis* : *viedras* „kibiras“ LKŽe), *-ėlis* (*ušėtkėlis* : *usėtkas* „indas vandeniui“ LKŽe). Trys hibridai yra priesagos *-inė* vediniai: *čebatorinė* : *čebatorius* „kurpius, batsiuvys“ LKŽe; *vaivadinė* : *vaivada* „valdovo vietininkas, tam tikros krašto srities valdytojas“ LKŽe; *zomatinė* : *zomatas* „mūro arba akmenų bažnyčios ar kapinių tvora, aptvaras“ LKŽe. Kaip matyti, šie vediniai žymi ne mažybinius dalykus, ypač neįprastas darinys yra *vaivadinė* palyginti su priesagos *-ienė* vediniu *melynikienė* : *melynykas* „malūnininkas“ LKŽe. Du daiktavardžiai yra priesagos *-inykas*, žyminčios ypatybės turėtojus ir atitinkančios šiandieninę *-ininkas*, vediniai: *pantaflinykas* : *pantaflia* „batas“ LKŽe; *plėškinykas* : *plėška* „plokščias butelis; į jį telpantis kiekis“ LKŽe.

Atskirai verta panagrinti daiktavardžius *afieravotojas*, *pasnykautojas* ir *triumfavotojas*. Paprastai su priesaga *-tojas* sudaromi vediniai iš antrinių arba mišriųjų veiksmažodžių. Šiuo atveju pamatiniai žodžiai yra veiksmažodžiai *afieravoti*, *-oja*, *-ojo* „aukoti“ LKŽe, *pasnykauti*, *-auja*, *-avo* „susilaikyti nuo kokio nors maisto (ppr. mėsos, pieno) religijos nustatytomis dienomis“. Didžiajame žodyne yra ir *triumfavoti*, *-oja*, *-ojo* „džiūgauti laimėjus, švęsti pergalę“ LKŽe. Sunku pasakyti, iš kurios slavų kalbos buvo pasiskolintas veiksmažodis *afieravoti* (< rusėnų *оферовати*, *офяровати*, *охверовати* „ką nors (at)nešti kaip auką; atlikti aukojimo apeigą“ (ГСБМ 23: 326); lenk. *ofiarować*, *ofierować*, *ofiorować* „aukoti ritualinę auką; paskirti ką nors kieno nors garbei kaip pagarbos ženklą“ (SS 5: 523)), *triumfavoti* greičiausiai yra skolinys iš lenkų kalbos (< lenk. *tryumfować* „švęsti triumfą; didžiuotis pergale arba sėkme“ (SJP XVII)). O štai veiksmažodis *pasnykauti* pats yra hibridas, nes padarytas su lietuviška veiksmažodžio priesaga *-auti*, *-auja*, *-avo*. Jei tai būtų skoliniai iš baltarusių ar ukrainiečių kalbų (brus. *поснікаць*, *поснікаваць*; ukr. *пісникувати*, *постникати*, *постникувати*), lietuvių kalboje dabar turėtume **pasnykoti*, **pasnykavoti*. *Pasnykauti* yra dalyvavimo reikšmės vedinys iš daiktavardžio *pasnykas*.

Į jau apžvelgtus hibridus panašūs ir kitos grupės daiktavardžiai, skirtumas tik toks, kad jie pavartoti ne vien SD, bet ir keliuose vėlesniuose šaltiniuose. Dažniausiai tai yra XVIII ir XIX a. žodynai, į kuriuos šie žodžiai greičiausiai ir pateko iš SD. Tokių žodžių yra 16: *bačkelė* SD10 „maža statinė“; *balbierystė* SD7 „kirpėjo verslas, darbas“ LKŽe; *bažnyčinykas* SD122 „bažnyčios prižiūrėtojas“ LKŽe; *čėbatorystė* SD435 „batsiuvio amatas“ LKŽe; *lyčynykas* SD166 „kaukėtas žmogus“ LKŽe; *mistrystė* SD175 „meistriškumas, tobulumas“ LKŽe; *pagrabnykas* SD297 „rūsio tvarkytojas, prižiūrėtojas“ LKŽe; *plytynyčia* SD27 „plytų gamykla“ LKŽe; *poterėlius* SD281 „rožančius; rožinis“ LKŽe; *rėdyklė* SD64 „drabužis, apdaras“ LKŽe; *rubežytojas* SD75 „kas veda ribas, matininkas“ LKŽe; *ručinykinykas* SD183 „šaudytojas“ LKŽe; *sapelkinykas* SD297, 427 „birbynininkas“ LKŽe; *tavorinykas* SD127 „prekiautojas, krautuvininkas, pardavėjas“; *tavornykė* SD127 „prekiautoja, krautuvininkė, pardavėja“ LKŽe; *tavornykas* SD138 „prekiautojas, krautuvininkas, pardavėjas“ LKŽe. Be anksčiau minėtų priesagų, šioje grupėje yra *-ystė* (*balbierystė* : *balbierius* „barzdaskutys, kirpėjas, gydytojas“ LKŽe; *čėbatorystė* : *čėbatorius* „kurpius, batsiuvys“ LKŽe; *mistrystė* : *mistras* „kvalifikuotas amatininkas, meistras“ LKŽe), *-ėlius* (*poterėlius* : *poterius* „rožančius; rožinis“ LKŽe), *-inyčia* (*plytynyčia* : *plyta* „keturkampis degtas molio luistelis statybai“ LKŽe), *-ykas* (*lyčynykas* : *lyčyna* „kaukė“ LKŽe), *-nykas, -ė* (*pagrabnykas* : *pagrabas* „rūsys“ LKŽe; *tavornykas, tavornykė* : *tavoras* „prekė“ LKŽe). Keli hibridai yra išvesti iš veiksmazodžių: su priesaga *-ojas* iš *rubežyti, -ija, -ijo* ir su priesaga *-klė* iš *rėdyti, -o, -ė*.

Ne hibridų, o retesnių skolinių, kurių negausiai esama paliudyta viename ar kitame šaltinyje, ne tik SD, yra 25: *adamoška* SD1, 29 „toks šilkinis raštuotas audeklas, damastas“ LKŽe; *adynykas* SD16, 115, 409, 540, 373 „laikrodis“ LKŽe; *aktova* SD263 „katalikų pamaldos prieš didesnes šventes ar po jų, išdėstytos per aštuonias dienas; sin. *aštuondienis, oktava*“ BŽe; *aptiekorius* SD3 „vaistininkas“ LKŽe; *balbierius* SD7 „barzdaskutys, kirpėjas, gydytojas“ LKŽe; *bezliopyčia* SD9, 18 „nei šioks, nei toks, niekam tikęs žmogus“ LKŽe; *cinabras* SD38 „raudoni dažai“ LKŽe; *čėrešnia* SD448 „trešnė (*Prunus avium*)“ LKŽe; *čėtra* SD192, 383 „palapinė, šėtras“ LKŽe; *krosylas* SD36 „spalva; dažai“ LKŽe; *kunyčia* SD141 „gėdos stulpas, prie kurio senovėje buvo rišami už kaklo nusikaltėliai“ LKŽe; *kurta* SD144 „trumpas lenkiškas švarkas“ LKŽe; *lakoška* SD170 „indas praustis, kam mazgoti, rėčka“ LKŽe; *lanišius* SD119 „paprastoji pakalnutė“ LKŽe; *organai* SD425 „vargonai“ LKŽe; *pantaflia* SD284 „batas“ LKŽe; *patinka* SD182 „šliurė“ LKŽe; *povyčia* SD287 „povų patelė, povė“ LKŽe; *puinolas* SD370 „durklas“ LKŽe; *pulpitas* SD370 „pastovas knygomis, piupitras“ LKŽe; *ruklėdis* SD419 „senas, prastas namų apyvokos daiktas“ LKŽe; *slavokas* SD410 „slavas“ LKŽe; *styrnykas* SD423 „vairininkas, irklininkas“ LKŽe; *tirijoka* SD451 „toks vaistas“ LKŽe; *zomatis* SD56 „stačių ar gulsčių lentų, kuolų tvora“ LKŽe.

Kai kurių iš šių skolinių kalbos donorės aiškios: *adynykas* (< rusėnų *годинникъ*, *годынникъ*, *годынникъ* „laikrodis“ (ГСБМ 7: 22); *aktova* (< lenk. *oktawa* „aštuonių dienų laikotarpis nuo kokios nors datos; aštuntoji to laikotarpio diena“ (SJP XVII); *bezlieryčia* (< rusėnų *безлеиуца* „netikęs; beprasmis“ (ГСБМ 1: 235); *cinabras* (< lenk. *cyноbr*, *cyноbr*, *cenobr* „savitos raudonos spalvos gyvsidabrio sulfidas, naudojamas tapyboje kaip raudoni dažai“ (SJP XVII)) ir t. t.

Kai kurių slavizmų kilmė nėra aiški, pavyzdžiui, *aptiekorius* (< rusėnų *аптекаръ* „vaistininkas“ (ГСБМ 1: 133), lenk. *aptekarz* (SS 1: 41)), *balbierius* (< rusėnų *бальберъ* „felčeris, kirpėjas“ (ГСБМ 1: 186), lenk. *balbierz* „tas, kuris skuta, kerpa, atlieka smulkią mediciną paslaugas“ (SJP XVII)) ir pan. Į slavų kalbas tie žodžiai atėjo, gal ir per tarpines Europos kalbas, iš lot. *barber* „kirpėjas, barzdaskutys“ (plg. it. *Barbiere*), lot. *apotheca* „vaistinė“ (iš gr. *apothēkē*).

Keli SD daiktavardžiai nuo vartojamų kituose senesniuose raštuose ar apskritai lietuvių kalboje skiriasi neįprastomis galūnėmis. Ryškesnis atvejis yra *adamoška* SD ir *adamaškas*. Atėję daiktavardiniai skoliniai lietuvių kalboje priskiriami kuriai nors giminei, ir paprastai giminė nekinta, t. y. jeigu žodis kalboje donorėje yra moteriškos giminės, lietuvių kalboje jis taip pat bus moteriškos giminės (kiek kitaip yra su bevardės giminės daiktavardžių skolinimusi). Turint prieš akis slavų kalbų duomenis galima teigti, kad šių skolinių kilmė yra kiek skirtinga: *adamoška* < rusėnų *адамашка* „šilkinis audinys iš Damasko“ (ГСБМ 1: 69), o *adamaškas* < rusėnų *адамашокъ* „t. p.“ (ГСБМ 1: 70), lenk. *adamaszek* „brangus šilkinis audinys, raštuotu pagrindu; tokio audinio drabužis“ (SJP XVII).

Kita skolinių pora yra *četra* SD ir *čėtras*. Slavų kalbų duomenys rodo (sen. rus. *шатъръ*, *шатерьъ* (СДЯ 3: 1583), kad skolinys turi priklausyti ō kamienui (paprastai jam priklauso vyriškos giminės daiktavardžiai, kalbose donorėse turintys kietąjį kamiengalio priebalsį, pavyzdžiui, *abroz* „paveikslas; išvaizda“ < sen. rus. *образъ*, rusėnų *образъ*, lenk. *obraz*; *akrutnykas* „kas plaukia laivu“ < rusėnų *окрутникъ*, lenk. *okrutnik*). Galbūt SD įtakos turėjo gen. sg. *шампа* (SEJL 2019: 1889). Skoliniai *pantaflia* SD / *pantaflis* vėlgi skiriasi giminėmis, tačiau šiuo atveju variantą *pantaflia* galbūt galima paaiškinti kitókiu skolinio šaltiniu (rusėnų *пантофля* „batas“ (ГСБМ 23: 437) / *пантофель* „t. p.“ (ГСБМ 23: 437); lenk. *pantofla* „lengvas, patogus, lengvai apsiaunamas apavas“ (SJP XVII) / *pantofel* „t. p.“ (SJP XVII)). Sudėtingiau paaiškinti *čerešnia* SD / *čerešnė* ir *zomatis* SD / *zomatas*. Šiais atvejais giminės pakitimo SD nėra. Sirvydo variantas *čerešnia* atrodo dėsningesnis, nes moteriškos giminės žodžiai sen. rus. *черешня* „trešnė“ (СДЯ 3: 1502), rusėnų *черешня* „trešnė; trešnės vaisius“ (ГСБМ 36: 349) dėl -я turėjo būti integruoti į *iā* kamieną, o ne į neproduktyvų *ē*, kur paprastai atsiduria abstraktai (*histarė*, *koronė*, *mardavonė*, *pametavonė*, *ponavonė* ir t. t.). O SD vartojamas

vyriškos giminės *zomatis*, atsižvelgiant į kalbos donorės atitikmenį *заметъ, замуотъ* „tvora, užtvaras“ (ГСБМ 8: 11), atvirkiščiai, nėra dėsningas.

SD vartojami būdvardžiai nepasižymi tókiu įvairumu kaip daiktavardžiai. Iš esmės visi kiek retesni SD užrašyti būdvardžiai yra priesagų *-inis, -ingas, -iškas* vediniai: *cedrinis* SD27 (: *cedras* „kedras“ LKŽe); *kaniukšninis* SD421 (: *kaniukšnė* „arklidė“ LKŽe); *kvosingas* SD81 (: *kvosas* „alūnas“ LKŽe); *levinis* SD159 (: *levas* „liūtas“ LKŽe); *majeroninis* SD161 (: *majeronas* „mairūnas“ LKŽe); *minykinis* SD177 (: *minykas* „vienuolis“ LKŽe); *pagrabinis* SD 297 (: *pagrabas* 1. „rūsysis“, 2. „šermenys“ LKŽe); *pečėtinis* SD291 (: *pečėtis* „įrankis ženklui spausti; atspausťas arba įspausťas tuo įrankiu ženklas; antspaudas“ LKŽe); *sėbriškas* (: *sėbras* „kas su kitais turi bendrai bites, bičiulis, bitininkas; draugas; pirkimo ar pardavimo bendras, mainų dalyvis; blogų darbų, blogos kompanijos dalyvis, bendrininkas“ LKŽe); *slavokiškas* SD410 (: *slavokas* „slavas“ LKŽe); *strusinis* SD425 (: *strusas* „strutis“ LKŽe).

Žodyno „*Dictionarium trium linguarum*“ skolinťos šaknies daiktavardžiai ir būdvardžiai rodo, kad Sirvydo leksika išties išsiskyrė iš kitų XVI–XVII a. lietuvių kalbos šaltinių. Pirmiausia tam įtakos turėjo kiek kitoks, ne religinis, raštijos veikalo turinys. Sirvydui teko nelengvas uždavinys rasti atitikmenų lenkų ir lotynų kalbų žodžiams lietuvių kalboje. Tam jis išnaudojo įprastas lietuvių kalbos darybos galimybes arba tiesiog integruodavo skolinį į lietuvių kalbą.

Literatūra ir šaltiniai

- Jakaitienė E. *Leksikologija*. Vilniaus universitetas, 2009.
- Keinys S. Lietuvių kalbos hibridai (sąvoka, rūšys ir normiškumas), *Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbai*. A serija, 1984, 113–123.
- LKE – *Lietuvių kalbos enciklopedija*. 2 patikslintas ir papildytas leidimas. Vilnius: Mokslų ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.
- Pakalka K. K. Širvydo žodyno istorijos metmenys, *Pirmasis lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: Mokslas, 1979, 15–83.
- SD – *Pirmasis lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: Mokslas, 1979.
- SEJL – Smoczyński W. *Słownik etymologiczny języka litewskiego*, 2016, prieiga internete: <https://rromanes.org/pub/alii/Smoczy%C5%84ski%20W.%20S%C5%82ownik%20etymologiczny%20j%C4%99zyka%20litewskiego.pdf>
- SJP XVII – *Słownik polszczyzny XVII wieku*, prieiga internete: <http://sxvii.pl>
- SPol – *Słownik polszczyzny XVI wieku*, I–XXXV. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź: 1966–2011.
- SPr – *Senasis Konstantino Sirvydo žodynas*. Par. Kazys Pakalka. Vilnius: Mokslų ir enciklopedijų leidybos institutas, 1997.
- SS – *Słownik staropolski*, I–XI. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź: 1953–2002.
- ГСБМ – *Гістарычны слоўнік беларускай мовы*, I–XXXIII. Мінск: 1982–2013.
- СДЯ – *Словарь древнерусского языка*, I–III. Ред. И. И. Срезневский. Москва: Книга, 1989.